

El Poble Espanyol - a kézművesek és iparművészek „falva” Barcelonában

Nemrég Katalóniában jártam, és nem hagyhattam ki Barcelona meglátogatását sem. Első benyomásként megállapítottam, hogy a városvezetés sokkal nagyobb gondot fordít a 19-20. századi építészeti örökség megóvására, mint Budapesten. Örömmel tapasztaltam azt is, hogy ők nem rombolták le azt a szabadtéri múzeumot, amelyet 1929-ben egy nemzetközi kiállítás alkalmából építettek fel a Montjuic dombon, hogy ott bemutassák Spanyolország különböző építészeti stílusait. Mint tudjuk az Ezredéves Országos Kiállítás alkalmából Budapesten is felépült hasonló cézzattal Vajdahunyad vára, illetve a Néprajzi falu a maga 24 tájegységet, néprajzi csoportot bemutató épületcsoportjával. Ebből, mint tudjuk, mára csak a Vajdahunyadvár maradt meg, és ma a Mezőgazdasági Múzeumnak ad otthont. A Néprajzi falut pár hónap múltán a kiállítás végén lebontották, pedig nagy sikernek örvendett, mint az első európai skanzenek egyike.

De térjünk vissza Barcelonába. Ma a Poble Espanyol a város egyik legvonzóbb turisztikai látványossága, amely 49 000 négyzetméteren 117 épület, utca és tér keretén belül mutatja be Spanyolország 15 régiójának építészeti nevezetességeit. Emellett az épületek helyet adnak mintegy 40 kézműves és iparművész műhelyének illetve boltjának. Itt található még a Fran Daurel Alapítvány múzeuma, ahol a közelmúlt legnevesebb katalán művészeinek kiállítása látható, valamint az Espai Agustí Massana Galéria, ahol kortárs kiállítások vannak, látogatásomkor éppen egy helyi iparművészeti főiskola diákjainak munkái voltak kiállítva. Ezen kívül van még egy szabadtéri szoborpark, melyben szintén kortárs műalkotások láthatók, és ahonnan csodálatos kilátás nyílik Barcelonára.

Most azonban elsősorban a kézművesek és iparművészek műhelyeiről szeretnék szólni, mivel ez a kezdeményezés példaértékű lehet a budapesti önkormányzati vezetők számára is, amennyiben a főváros új turisztikai arculatának kialakításán komolyan gondolkoznak.

Barcelonában a Poble Espanyol 1997-ben új vezetőséget kapott. Ekkor határozták el, hogy egy új koncepció kidolgozásával és megvalósításával megújítják a hely működését, és egy kézműves/ iparművész központot alakítanak itt ki. A már meglévő egy-két műhely mellett fokozatosan újakat nyitottak meg, míg számuk elérte a mostani negyvenet. Ezekben a műhelyekben a látogató nemcsak a kész termékeket, műalkotásokat láthatja, hanem megismerkedhet a felhasznált anyagokkal, eszközökkel, betekinthez az elkészítés folyamatába, közben pedig elbeszélgethet a művészekkel és a mesterekkel. Különböző mesterségek, iparművészeti ágak művelőivel találkozhat: van itt fazekas, ötvös, díszítőfestő, üvegfújó, babakészítő, bórdíszműves, álarckészítő, hímző, szövő és még sok más régi és új mesterség művelője. A látogató, ha kedve és pénztárcája engedi, meg is vásárolhatja a helyszínen az elkészült termékeket, műalkotásokat. Érdekességképpen jegyezném meg, hogy a hagyományos népi iparművészet és a kortárs kézműves design között nincs olyan nagy szakadék, mint nálunk és ez azt is jelenti, hogy a 40 műhelyben mindkét irányzat művelőit megtaláljuk.

A Poble Espanyol emellett egész évben kínál magas színvonalú szakmai és civil programokat felnőtteknek és gyerekeknek egyaránt. A külföldi turista ugyanúgy talál benne magának látnivalót, mint a helyi iskoláscsoport.

A katalán tartományi kormányzat egyébként kiemelt kézműves-iparművész központként hivatalosan is számon tartja a Poble Espanyolt. Barcelona város turisztikai irányítása pedig felvette a minőségi üzleteket összefogó Barcelona Shopping Line listájára

Szeretném a figyelmébe ajánlani mind a kézműveseknek, mind azoknak a kutatóknak, akik a kihalófélben lévő kézművességek bemutatását szorgalmazzák, mind pedig Budapest város és a kerületi önkormányzatok azon vezetőinek, akik a város arculatának a megújításán gondolkodnak. Akár az elhanyagolt Városliget vagy a Várnegyed felújításánál, akár a pesti vagy a budai belváros egy-egy utcájának kézműves-iparművész utcává alakításánál érdemes lenne figyelembe venni azokat a tapasztalatokat, amelyeket az El Poble Espanyol kapcsán a projekt megálmodói és működtetői szereztek.

Kovács-Molnár Judit
történész
művészeti író